

meket követik füzetükben a tanító táblai rajzát, így a túlterhelés is megakadályozható. Házi feladatot csak a felsőbb osztályokban alkalmazunk mérsékeltén. Milyen módszer szerint kell rajzolni? Sokféle van, legnehezebb volna, ha a tanulónak magának kellene a hosszúsági és szélességi köröket kikeresni és felrajzolni, ezért pontozott papírost ajánl, melyen ezt csak ki kell húzni, némelyiken a folyóhálózat vagy a szárazföld körvonala adva legyen. Azután egyes segítő fogásokról szól, pl. az országokat mértani formákhoz lehet hasonlítani stb., majd azon eljárásokat ismerteti, melyekkel a hegyek fekvését, irányát és magasságát rajzban fel lehet tüntetni.

*

Családi gyermeknevelés a jelenben. E címen *Hieronymus* álnevű szerző a *Pädagogische Studien* 1908. 3. füzetében azokat a szomorú viszonyokat állítja elének, melyeket a modern kultúra hozott létre a család életében s rámutat arra, hogy milyen erkölcsi bajokat okoz a gyermekek elhanyagolt családi nevelése. Kifejti, hogy milyen helytelen elvek uralkodnak manapság, pl.: hogy lehetőleg keveset kell nevelni a gyermeket, hagyjuk magára, semmi szabály, korlát, kötelesség. Ez a szó különben is igen kellemetlenül hangzik a mai kor embereinek fülében. Ma túlteng az egyéniség, mindenki azt akarja, hogy minden körülötte forogjon, mindenki vele törődjék, de eszébe sem jut, hogy másokkal azt tegye, amit magának kíván. Hedda Gablert hozza fel, ki egy gondolatot sem akar a kötelességre pazarolni. Emellett a jobbmódúaknál azt látjuk, hogy a társadalmi érintkezés megakadályozza az anyákat abban, hogy a nevelésnek éljenek. Különben is a mai nevelés a társadalmi osztályok különbségének bélyegét viseli magán. A gyermek már korán részt vesz az ő társaságának mulatságaiban s mindenkor arra törekszik, hogy a külsőségek megőriztesenek, így nevelkedik a gyermek üres formák között felszíniessé, nem ismeri, mi az igazi iparkodás, kitartás. A mai életnek a sietés egyik főjellemvonása; a gyermekeket is színházba, utazásra hurcolják, nem gondolják meg, hogy annak lelke még nem érett meg oda, hogy a nagyok élvezeteit ő is élvezetnek találja. A gyermekmultságok pedig válogatóssá, másokat fitymálóvá és iriggyé tehetik a gyermeket. Félre minden mesével, fel kell világosítani a gyermeket, mondják, de nem veszik figyelembe, hogy még nem elég fejlett a gondolkozása az élet megértésére. Herbart szerint a helyes családi nevelésnek is elvek szerint kell igazodnia: tárgyilagosság, következetesség és gondosság vezessék a nevelést. Ma épen nem így van; pl. legtöbbször hiányzik a gyermekekre való állandó felügyelet, pedig szükséges, hogy a gyermek érezze, hogy felügyelet alatt áll, hogy minden tettét az a kérdés

vezesse: mit mondanak rá szüleim? A felügyeleti hiány okozza, hogy a gyermekek nekik nem való könyveket olvasnak, mozgófénykép-előadásokat, képeket stb. látnak, így kap lelkük olyan piszokfoltokat, melyeket aztán semmi fáradtság lemosni nem tud. Nagy baj, hogy a mai családi életben nincs igazság, mindenütt konvencionális hazugságot lát a gyermek: vendégeket hívnak, kiket semmire sem becsülnek stb. Otthon apa és anya igazi mivoltukban mutatkoznak, pörölnék stb. s a gyermek becsülését elvesztik. Látjuk, hogy nagyon keserű, de sajnós, igaz dolgot mond a szerző; tudja, hogy a régi kor elmúlt, visszatérni nem lehet, de figyelmeztetni akar arra, hogy ami az ifjúságért történik, a jövőért történik.

★

«A jelenkori költészet az iskolában» címmel *F. Heider* a *Pädagogische Studien* 1908. 3. füzetében ír tanulmányt. Érdeklődéssel olvassuk munkáját, kíváncsian, hogy Németországban miképen vélekednek e tárgyban. Arról panaszkodik, hogy túlságosan a múlt felé fordul a figyelem az iskolákban, még a történelemben is, mert az év végére jut a legújabb kor, ezért tárgyalására nem fordíthatnak elég gondot. Így van ez a többi tantárgynál is. Pedig mi modern emberek vagyunk s tanítványunkat a modern életben való részvételre akarjuk képeztetni. Élet és költészet kölcsönhatásban élnek, a régi kor költészete a mai viszonyok közé nem illik bele s a mai költészet is nevelő értékű, mondja a szerző. Ha megfigyeljük a mai emberek olvasmányait, látjuk, hogy túlnyomóan prózai, a költői művek iránti érdeklődést az iskolában kell felébreszteni. Ezek után az anyag kiválasztásának kérdésére tér át s bírálja az eddigi olvasókönyveket, melyek olyan költői műveket jelölnek ki, melyek vagy nem valók az ifjúság számára, vagy régi vonatkozásaiknál fogva nem érdekesek többé. Felhívja a figyelmet arra, hogy ne olvastassunk olyan verseket, melyeknek tartalma a gyermek szívében visszhangra nem találhat. A költészet tanításának középpontjában ezután is Goethe, Schiller, Uhland, Arndt, Körner stb. álljanak, de felemlít néhány gyűjteményt, melyek a modern költészet legszebbjeit tartalmazzák. Az értekezésnek folytatása következik.

Bitzó Sarolta.

★

Az élő nyelvek oktatása Franciaországban. Egy szakfelügyelő a *Revue Universitaire* 1907 7. füzetében jelentést tesz a középiskolai élő nyelvi oktatásnak 1905—6. évi állapotáról. 1902. óta mikor hivatalosan kötelezővé tették a direkt módszert, elég hosszú idő telt el, hogy a reformnak jó vagy rossz hatását legalább részben